

DOI 10.37491/UNZ.101.4
УДК 347.4

Жанна ЧОРНА¹,
Світлана ЛОЗІНСЬКА²

ЗНАЧЕННЯ ГАРАНТІЇ ТА ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ ГАРАНТІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Відповідно до Цивільного кодексу України за гарантією як видом забезпечення виконання зобов'язання банк, інша фінансова установа (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку. Правовідносини гарантії мають складну юридичну природу. З одного боку, для видачі гарантії боржник повинен звернутися до гаранта з відповідною заявою, яка розглядається гарантом, і в разі прийняття позитивного рішення видається гарантія. У цьому випадку відносини виникають між гарантом та кредитором (з цього погляду, гарантія розглядається як односторонній правочин). Такий правочин є безвідплатним, оскільки гарант не отримує ніяких грошових сум на свою користь від бенефіціара. Водночас гарант має право на оплату послуг, наданих ним боржникові, а також на зворотню вимогу (регрес) до боржника в межах суми, сплаченої ним за гарантією кредитором, якщо інше не встановлено договором між гарантом і боржником. У цьому випадку мова йде саме про укладення договору про надання гарантії (відносини виникають між гарантом і боржником). Щодо Цивільного кодексу України, то в нормах, якими регулюється можливість застосування

¹ кандидатка юридичних наук, професорка, професорка кафедри приватного права, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, zhannylyu2017@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9422-1469>.

² кандидатка юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри міжнародного та європейського права, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, lozinskasw@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6634-1575>.

гарантії як виду забезпечення виконання зобов'язання, не передбачено необхідності обов'язкового укладання договору про надання гарантії для видачі гарантії. Хоча в інших актах цивільного законодавства або прямо зазначається про необхідність укладання такого договору, або про те, що гарант має право не укласти окремий договір про надання гарантії, якщо в заяві про надання гарантії передбачені всі умови, за якими надається гарантія, і ця заява погоджена з гарантом та має силу договору про надання гарантії. Отже, гарантія може бути видана як окремий, самостійний правочин, так і міститися в договорі, залежно від вимог законодавства і бажання сторін. У зв'язку з цим, пропонуємо доповнити ст. 560 ЦК України частиною другою і викласти в такій редакції: «Гарантія може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною договору про надання гарантії».

Ключові слова: гарантія, правочин, договір, забезпечення виконання зобов'язання, фінансова послуга.

Постановка проблеми. Одним із видів забезпечення виконання зобов'язання, відповідно до § 4 гл. 49 Цивільного кодексу України (ЦК України) [1] є гарантія. У відносинах, пов'язаних з банківською гарантією, приймають участь такі суб'єкти, як: гарант, кредитор (бенефіціар) і боржник (принципал). Сутність гарантії полягає в тому, що вона забезпечує належне виконання боржником основного зобов'язання перед кредитором. У випадку ж порушення зобов'язання боржником на гаранта покладається обов'язок сплатити кредиторів грошову суму відповідно до умов гарантії. Але для виникнення такого обов'язку боржник повинен звернутися з проханням до гаранта про її надання. Відносини, які виникають між гарантом і принципалом, пов'язані з видачею банківської гарантії, відповідно до ЦК України, оформляються договором. Виходячи із аналізу норм цивільного законодавства України, сьогодні виникає необхідність дослідження окремих питань правової природи гарантії як виду забезпечення виконання зобов'язання та її співвідношення з договором про надання гарантії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед науковців, які займалися цією проблематикою, слід назвати таких вчених-цивілістів, як: І. А. Безклубий, О. Р. Вайцеховська, Л. О. Єсіпова, К. Ю. Молодіко, О. В. Паракуда, І. Й. Пучковська, О. Руденко та інші.

Метою цієї статті є з'ясування значення гарантії та договору про надання гарантії в забезпеченні виконання зобов'язання, шляхом аналізу норми ЦК України, інших нормативно-правових актів та думок вчених, а також розробка пропозицій щодо внесення відповідних доповнень до ЦК України.

Виклад основного матеріалу. Поняття гарантії міститься в різних нормативно-правових актах. Так, у ст. 560 ЦК України передбачено, що «за гарантією банк, інша фінансова установа (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку». З цього поняття випливає, що невиконання боржником обов'язку покладається на суб'єктів, які провадять діяльність із залученням значної кількості грошових коштів, а також можуть їх розміщати на власний ризик. Загалом, слід зазначити, що банківські гарантії стають все більш поширеним і безпечним видом забезпечення виконання зобов'язання. Зокрема, як випливає із вимог закону, банківську гарантію може надати лише фінансова установа, яка має відповідати жорстким вимогам, передбаченим багатьма нормативно-правовими актами. Також бенефіціар швидко отримує необхідну гарантовану суму, в тому числі для здійснення господарських операцій.

Досліджуючи поняття гарантії, І. А. Безклубий зазначає, що таке поняття гарантії є схожим до відповідного визначення, передбаченого у ст. 2 Уніфікованих правил Міжнародної торгової палати для банківських гарантій за першою вимогою 1992 року. Учений пропонує розглядати банківську гарантію як «кредитну операцію, яка здійснюється на підставі одностороннього, абстрактного, відплатного правочину, відповідно до якої банк (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку» [2, с. 362, 369].

Відповідно ж до ч. 1 ст. 200 Господарського кодексу України [3], «гарантія є специфічним засобом забезпечення виконання господарських зобов'язань шляхом письмового підтвердження банком, іншою фінансовою установою задоволення вимог управленої сторони в розмірі повної грошової суми, зазначеної в письмовому підтвердженні, якщо третя особа (зобов'язана сторона) не виконає зазначене в ньому певне зобов'язання або настануть інші умови, передбачені у відповідному підтвердженні». Інтерес принципала полягає в тому, щоб гарант вчинив дії, спрямовані на видачу гарантії і тим самим задовольнив вимоги кредитора, якщо боржник порушить зобов'язання, забезпечене гарантією. А інтерес гаранта полягає в тому, що його послуги будуть оплачені.

Гарантійний лист є свідченням укладання договору банківської гарантії і підтвердженням всіх умов відповідальності гаранта перед кредитором боржника [4].

У п. 8 ч. 2 розд. 1 Положення про порядок здійснення банками та фінансовими компаніями операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах гарантія визначена як «спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого гарант бере на себе грошове зобов'язання перед бенефіціаром сплатити кошти в разі настання гарантійного випадку» [5].

Щодо юридичної природи гарантії, то, на думку О. Вайцеховської і О. Руденко, банківська гарантія — це «односторонній правочин, оскільки гарант, видаючи гарантію, не покладає на інших осіб жодних обов'язків, натомість, бере на себе зобов'язання вчинити певні дії (сплатити зумовлену суму грошових коштів) на користь бенефіціара, за певних умов (надання

належним чином оформленої платіжної вимоги). Бенефіціар не несе жодних обов'язків перед гарантом. Він тільки може або скористатися своїм правом на надання платіжної вимоги в разі порушення принципалом своїх обов'язків, або цим правом не скористатися» [6, с. 268]. Ми поділяємо цю думку, оскільки однією із підстав припинення гарантії є відмова кредитора від своїх прав за гарантією (повернення її гарантові) або звільнення гаранта від обов'язків шляхом подання письмової заяви (п. 3 ч. 1 ст. 568 ЦК України).

Думку про те, що гарантія є одностороннім правочином, підтримують і інші науковці [7, с. 579].

К. Ю. Молодіко пропонує визначати гарантію через ознаки правочину та порядок виконання зобов'язань сторонами: «гарантія — це спосіб забезпечення виконання зобов'язань, відповідно до якого гарант на підставі вчиненого ним у письмовій формі одностороннього правочину (видачі гарантії) зобов'язаний сплатити зумовлену грошову винагороду бенефіціару, який протягом строку дії гарантії в належному місці та в належний спосіб надав гарантові передбачені умовами гарантії документи, з яких припускається порушення забезпеченого обов'язку принципала перед бенефіціаром, за відсутності явних доказів навмисного введення бенефіціаром в оману гаранта, щодо факту настання гарантійного випадку» [8, с. 24]. Гарантія — це письмове зобов'язання третьої особи (гаранта) перед бенефіціаром про те, що він виплатить певну суму грошей за певних умов, зазвичай пов'язаних з невиконанням зобов'язань принципалом.

При цьому для виникнення гарантійних правовідносин необхідне вчинення двох дій:

1) укладення договору між принципалом і гарантом про видачу гарантії;

2) вчинення одностороннього правочину — видачі гарантії [9, с. 49].

На обґрунтування правової природи гарантії у науковій літературі також зазначається, що гарантія — це односторонній правочин, який «видається», а не договір, який укладається [10, с. 298].

Також слід звернути увагу на Постанову Вищого господарського суду України «Про визнання договору гарантії недійсним» від 26 липня 2007 р. у справі № 10/450/06. У цій справі Колегія суддів Вищого господарського суду України розглянула касаційну скаргу Компанії на постанову Одеського апеляційного господарського суду від 24 квітня 2007 р. у справі № 10/450/06 господарського суду Миколаївської області за позовом Банку до Компанії про визнання договору гарантії недійсним. Скаржник вважає, що при винесенні оскарженого судового акта апеляційна інстанція виходила з того, що гарантійний лист є багатосторонньою угодою, яку було укладено між Банком, Підприємством та Компанією. На думку скаржника, надання гарантійного листа є односторонньою угодою, згідно з якою у Компанії виникло лише право вимоги до Банку щодо виконання зобов'язань, згідно з гарантійним листом, але при цьому не виникає будь-яких зобов'язань перед Банком. Колегія суддів Вищого господарського суду України вважає, що банківська гарантія — це письмове підтвердження у ви-

гляді гарантійного листа, і такі правовідносини є специфічним засобом виконання зобов'язання та виникають між гарантом та кредитором, а боржник є третьою особою, яка зобов'язана, відповідно до закону та договору, перед гарантом. Гарантійний лист не може бути розцінений як укладення будь-якого договору банківської гарантії між Банком та Підприємством, який призводить до виникнення прав та обов'язків для сторін, а тому Одеським апеляційним господарським судом правомірно припинено провадження по справі, у зв'язку з тим, що відносини між цими суб'єктами, відповідно до гарантійних зобов'язань, не є договірними та регулюються чинним законодавством України. Відсутність письмової угоди гарантії також свідчить про відсутність предмета спору цієї позовної заяви про визнання недійсним договору гарантії, яку було укладено між Банком та Підприємством на користь Компанії [11].

Л. О. Єсіпова зазначає, що для настання правових наслідків, пов'язаних з виникненням правовідносин за гарантією, необхідним є послідовне вчинення трьох правочинів: угоди щодо надання гарантії (що укладається між боржником та гарантом); одностороннього правочину щодо видачі гарантії (що здійснюється гарантом як виконання вказаної вище угоди); одностороннього правочину з боку кредитора, що свідчить про прийняття гарантії [12, с. 6].

На думку І. Й. Пучковської, забезпечувальна конструкція гарантії охоплює три правочини. До першого належить договір між кредитором і боржником (основний договір), до другого – договір про видачу гарантії між принципалом (боржником) та гарантом, і власне гарантію — односторонній правочин гаранта [13, с. 53]. Гарантійне зобов'язання належить до видів забезпечення виконання зобов'язання, тому що виникнення права вимоги у кредитора до гаранта про сплату грошової суми виникає з моменту порушення основного зобов'язання.

І. О. Проценко розглядає гарантію як трьохстороннє зобов'язання, за яким гарант зобов'язаний сплатити на підставі заявленої в установленому порядку вимоги бенефіціарові-кредитору за забезпеченим гарантією зобов'язанням відповідну грошову суму, без зволікань повідомити про це принципала та передати копії вимоги з усіма документами, що стосуються цієї вимоги [14, с. 11].

Також І. Й. Пучковська наголошує, що не можна розглядати гарантію лише як односторонній правочин, вчинений гарантом на користь бенефіціара, оскільки гарантії, виданої банком за певну винагороду принципала, не може існувати без договору принципала з бенефіціаром, для забезпечення виконання за яким бенефіціар вимагає від принципала забезпечення у вигляді гарантії фінансової установи. Гарантія не може існувати інакше, ніж складова забезпечувальної конструкції, яку становлять відносини принципала і бенефіціара; принципала і гаранта; бенефіціара і гаранта, а така конструкція, безумовно, є забезпечувальним механізмом, який використовується сторонами договірних відносин, з метою забезпечення виконання зобов'язань [15, с. 25].

Л. О. Єсіпова зазначає, що гарантія — це складне за своїм юридичним змістом правовідношення, яке включає цілий комплекс зобов'язань

між учасниками відносин щодо гарантії. Такі відносини вона ділить на дві групи: внутрішні, що пов'язують боржника та гаранта, та зовнішні — між гарантом та кредитором (що і є гарантією у її вузькому розумінні). Водночас головними із цих зобов'язань є правовідносини між гарантом і кредитором [12, с. 10].

На думку В. В. Луця, для виникнення гарантійних правовідносин, необхідно:

- 1) укласти договір між принципалом і гарантом про видачу гарантії;
- 2) вчинити односторонній правочин щодо видачі гарантії [16, с. 11].

Щодо законодавчого регулювання цього питання, слід звернути увагу на таке. Відповідно до п. 6 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14 грудня 2021 р. [17], «послуги з надання гарантій вважаються фінансовими». У п. 64 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» надається поняття фінансової послуги, під яким розуміють, зокрема, «операцію або декілька операцій, пов'язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги». Відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «фінансова послуга надається на підставі договору».

Виходячи із цих положень, можна зробити висновок, що спочатку має бути прийняте рішення про видачу гарантії та укладений договір про надання гарантії, і тільки після цього оформляється гарантія. Саме цей договір є зв'язуючим ланцюгом між основним договором принципала і бенефіціара, оскільки в договорі про видачу гарантії зазначається, що гарантія видається на прохання принципала, у зв'язку з його обов'язком перед бенефіціаром за основним договором, та те, що видача гарантії є основним обов'язком гаранта за цим договором [18, с. 47].

І. Й. Пучковська в доповнення до цього наголошує, що саме в договорі про надання гарантії мають бути чітко визначені умови гарантії, строк її видачі та передбачене забезпечення зобов'язання принципала про повернення гаранту його витрат, пов'язаних з оплатою за гарантією [19, с. 122].

Також договір про надання гарантії можна віднести до змішаного цивільно-правового договору, який містить елементи власне договору про видачу гарантії і кредитного договору. Прикладом може стати рішення Господарського суду м. Києва від 17 грудня 2019 р. у справі № 910/10451/19 за позовом Публічного акціонерного товариства «Ш» до Акціонерного товариства «У» про визнання договору про надання гарантії недійсним. У цій справі в обґрунтування позовних вимог позивач зазначає, що договір про надання гарантії не відповідає вимогам ст. 203 ЦК України, оскільки містить елементи різних фінансових послуг, які не є тотожними за своїм призначенням, тому неможливо встановити, на які реальні правові наслідки він був спрямований (гарантія, кредитування або інша фінансова послуга), а тому має бути визнаний судом недійсним. Господарський суд м. Києва встановив, що договором про надання гарантії передбачено, як обов'язок банку виплатити суму гарантії бенефіціару, так і порядок відшкодування принципалом банку суми гарантійного платежу в разі настання гарантійного випадку. Зокрема, в першому випадку принципал має право, згідно з

п. 2.1.6 договору, завчасно відшкодувати гаранту суму гарантійного платежу і не нести витрати на відшкодування відсотків за кредитом. У цьому випадку право регресу до принципала не виникає. У другому випадку банк сплачує гарантійний платіж за рахунок власних коштів, що вважається кредитуванням принципала, і він зобов'язаний сплачувати відсотки за платіж за гарантією в розмірі 28 %. У цьому випадку відповідно виникає право регресу до принципала. Таким чином, умови спірного договору про надання гарантії відповідають вимогам Цивільного кодексу України, яким регулюється надання гарантії та надання кредиту, Положенню про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах. Отже, між банком та позивачем укладено змішаний договір у розумінні ч. 2 ст. 628 ЦК України, який містить елементи кредитного договору та елементи договору про надання гарантії. Таким чином, умови спірного договору відповідають вимогам чинного законодавства. На підставі викладеного, враховуючи, що судом не встановлено підстав для визнання договору про надання гарантії недійсним, суд вважає, що позовні вимоги необґрунтовані та безпідставні, а відтак у задоволенні позовних вимог необхідно відмовити [20].

Р. А. Лідовець зазначає, що основною метою укладення змішаного договору є досягнення єдиної кінцевої мети без подрібнення правового регулювання шляхом укладення декількох договорів [21, с. 200].

Відповідно до ст. 567 ЦК України «гарант має право на оплату послуг, наданих ним боржникові».

Л. О. Єсіпова наголошує, що «за своєю економічною та юридичною суттю гарантії належать до кредитних операцій з високим рівнем ризику. Принципал сплачує гаранту винагороду за видачу банківської гарантії, розмір якої та порядок її сплати вирішуються у договорі про видачу гарантії, який укладається між гарантом і боржником» [22, с. 565]. Банківська гарантія є кредитною операцією, за якою банк бере на себе кредитний ризик бенефіціара під свою відповідальність, адже банк гарантує сплату певної грошової суми в разі порушення зобов'язання боржником. Механізм банківської гарантії зводиться до того, що банк як гарант, зобов'язується перед боржником сплатити контрагенту боржника гарантійну суму в разі порушення боржником основного зобов'язання. Умовою виплати коштів, а отже, і ефективності цього виду забезпечення, є подання платіжної вимоги з конкретним змістом і в певній формі, а також відповідність іншим формальним умовам.

Відповідно до ч. 1 ст. 569 ЦК України «гарант має право на зворотну вимогу (регрес) до боржника в межах суми, сплаченої ним за гарантією кредиторіві, якщо інше не встановлено договором між гарантом і боржником».

Щодо цього положення О. В. Жила зазначає, що можливість регресної вимоги гаранта до принципала і обсяг такої вимоги залежать від умов угоди гаранта із принципалом або іншої особи, на прохання якої була видана гарантія [23, с. 18–19]. Право на регрес гарант отримує лише після сплати суми, на яку видано гарантію. Тобто регресне зобов'язання тісно пов'язане із основним і впливає з правовідносин, пов'язаних з видачею гарантії.

Ми приєднуємося до думки І. Є. Якубівського, який пише, що зі змісту положень § 4 гл. 49 ЦК України випливає можливість видачі гарантії і без існування договору між боржником і гарантом [24, с. 494].

О. В. Паракуда розуміє правову природу гарантії як одностороннього правочину, що чиняється на підставі звернення (оферти) боржника до банківської чи іншої фінансової установи або договору про видачу гарантії [25, с. 8]. Таким чином, боржник набуває статус принципала на підставі звернення до банку з проханням про видачу гарантії, внаслідок чого і виникає відповідне правовідношення. Водночас самого звернення боржника недостатньо, потрібно, щоб банк надав свою згоду виступати гарантом за відповідним зобов'язанням. Видання гарантії і є такою згодою.

Підсумовуючи, слід зазначити, що саме формулювання ч. 1 ст. 567 ЦК України про те, що гарант «має право» на оплату послуг, наданих ним боржникові, дає підстави для висновку, що гарантія може бути і безоплатною. Хоча, виходячи із кола суб'єктів, які можуть виконувати функції гаранта (банк, інша фінансова установа), навряд чи вони будуть надавати відповідні послуги безоплатно. Водночас правочин щодо видачі банківської гарантії, який містить зобов'язання гаранта перед бенефіціаром, є безвідплатним.

Водночас, відповідно до п. 18 розд. 2 Положення про порядок здійснення банками та фінансовими компаніями операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, передбачено, що «принципал або особа, яка діє в його інтересах, для отримання гарантії подає гаранту заяву про надання гарантії» [5]. А в п. 25 розд. 3 цього ж Положення зазначається, що «гарант після прийняття рішення про надання гарантії готує проект договору про надання гарантії». За юридичними ознаками договір про надання гарантії, на нашу думку, буде непоіменованим, консенсуальним, оплатним, двостороннім [5]. Але гарант має право не укласти окремого договору про надання гарантії, якщо в заяві про надання гарантії передбачені всі умови, за якими надається гарантія, і ця заява погоджена з гарантом та має силу договору про надання гарантії (п. 25 розд. 3 цього ж Положення) [5].

Висновки. Отже, проаналізувавши чинне законодавство, думки вчених, ми прийшли до висновку, що гарантія може бути видана як окремий, самостійний правочин, так і міститися в договорі, залежно від вимог законодавства і бажання сторін. У зв'язку з цим, пропонуємо доповнити ст. 560 ЦК України частиною другою і викласти у такій редакції: «Гарантія може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною договору про надання гарантії».

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.
2. Безклубий І. А. Банковская гарантия как односторонняя сделка. *Альманах цивилистики*. Вып. 2 / под ред. Р. А. Майданика. Киев : Алерга; КНТ; Центр учебной литературы, 2009. С. 360–369.

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
4. Господарське право України / за ред. Н. О. Саніахметової. Одеса : Одіссей, 2005. 608 с.
5. Положення про порядок здійснення банками та фінансовими компаніями операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затв. Постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 639. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/7PpVL>.
6. Вайцеховська О., Руденко О. Банківські гарантії як засіб забезпечення виконання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 267–271.
7. Банківські операції / за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : Економічна думка, 2009. 696 с.
8. Молодик К. Ю. Банківські гарантії у міжнародному та внутрішньому обігу: питання теорії та практики застосування. Київ ; Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. 176 с.
9. Цивільне право. Особлива частина / за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарева. Харків : ХНУВС, 2023. 420 с.
10. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України : [в 4 т.] / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань. Київ : А.С.К.; Севастополь : Ін-т юридичних досліджень, 2004. Т. 2. 864 с.
11. Про визнання договору гарантії недійсним. Постанова Вищого господарського суду України від 26.07.2007 р. № 10/450/06. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://t.ly/4cbuI>.
12. Єсіпова Л. О. Гарантія у цивільному праві. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Одеса, 2006. 23 с.
13. Пучковська І. Й. Реалізація кредитором прав за гарантією — спосіб самозахисту у договірних відносинах. *Juris Europensis Scientia*. 2024. Вип. 1. С. 51–55.
14. Проценко І. О. Види забезпечення належного виконання зобов'язань у цивільному праві України: єдність та диференціація. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2007. 19 с.
15. Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань. Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03. Харків, 2018. 48 с. URL : <https://t.ly/AHsdT>.
16. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві. Київ : Юрінком Інтер. 2013. 320 с.
17. Про фінансові послуги та фінансові компанії. Закон України від 14.12.2021 р. № 1953–IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 3–4. Ст. 10.
18. Цивільне право : у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатеевої, В. Л. Яроцького. Харків : Право. 2011. Т. 2. 816 с.
19. Пучковська І. Щодо незалежного характеру гарантії як виду забезпечення виконання зобов'язань. *Вісник Академії правових наук України*. 2007. № 3 (50). С. 117–124.
20. Рішення Господарського суду міста Києва від 17.12.2019 р. у справі № 910/10451/19 про визнання договору про надання гарантії недійсним. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL : <https://t.ly/K-66t>.
21. Лідовець Р. А. Недійсність змішаних договорів. *Наукові записки. Серія «Право»*. 2004. Вип. 5. С. 199–203. *CORE*. URL : <https://t.ly/OXCzy>.

22. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. Вид. 3-є. Харків : Одіссей, 2006. 1200 с.
23. Жила О. В. Особливості регресної вимоги гаранта до принципала. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 6–3. Том 2. С. 18–20.
24. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. В. М. Коссака. Київ : Істина, 2004. 976 с.
25. Паракуда О. В. Гарантія як спосіб забезпечення виконання зобов'язання. Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2012. 232 с.

Надійшла до редакції 04.11.2024
Рекомендовано до друку 20.12.2024

Zhanna CHORNA, Svitlana LOZINSKA

(Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law)

The Meaning Of A Guarantee And A Contract For The Provision Of Guarantee In Ensuring The Fulfilment Of An Obligation

According to the Civil Code of Ukraine, under a guarantee as a type of security for the fulfilment of an obligation, a bank, other financial institution (guarantor) guarantees to the creditor (beneficiary) the fulfilment of its obligation by the debtor (principal). The legal relationship of the guarantee has a complex legal nature. On the one hand, to issue a guarantee, the debtor must apply to the guarantor with a statement, which is considered by the guarantor, and in case of a positive decision, a guarantee is issued. In this case, the relationship arises between the guarantor and the creditor (from this point of view, the guarantee is considered a unilateral transaction). Such a transaction is free of charge, as the guarantor does not receive any sums of money in his favour from the beneficiary. However, the guarantor has the right to pay for services rendered by him to the debtor, as well as a return (recourse) to the debtor within the amount paid by him under the guarantee to the creditor, unless otherwise provided by contract between the guarantor and the debtor. In this case, we are talking about the conclusion of a guarantee agreement (the relationship arises between the guarantor and the debtor). With regard to the Civil Code of Ukraine, the rules governing the possibility of applying a guarantee do not provide for the mandatory conclusion of a contract for the provision of a guarantee for the issuance of a guarantee. Although other acts of civil law either explicitly state the need to enter into such an agreement, or that the guarantor has the right not to enter into a separate guarantee agreement, if the statement of guarantee provides all the conditions under which the guarantee is provided, and this statement agreed with the guarantor and has the force of a guarantee agreement. In this regard, it is proposed to make appropriate amendments to the Civil Code of Ukraine. Therefore, the guarantee can be issued as a separate, independent transaction, or contained in the contract, depending on the requirements of the law and the wishes of the parties. In this regard, we propose to supplement Article 560 of the Civil Code of Ukraine, part two and amend to read: «The guarantee can be drawn up as a separate document or be a constituent part of the contract on the provision of a guarantee».

Keywords: *guarantee, transaction, contract, ensuring the fulfilment of the obligation, financial service.*